

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä... (VN/28644/2025)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

2 Lausunto

Peruslohkoihin sidottu korvauskelpoisuus on useiden hehtaariperusteisten tukien maksuperuste. Korvauskelpoisuuden merkitys on kuitenkin jonkin verran pienentynyt edelliseen ohjelmakauteen verrattuna, sillä esimerkiksi ympäristökorvauksen maksettu määrä on alentunut ja toisaalta luonnonhaittakorvauksen kotieläinkorotuksesta on luovuttu.

Korvauskelpoisuuden myöntämisen rajoittamisen tavoitteena on paitsi hillitä valtion menoja, myös osaltaan rajoittaa uuden pellon raivausta. Nykyisissä asetuksissa ja niiden luonnoksissa korvauskelpoisuus voidaan myöntää vain ennen vuotta 2022 raivatuille pelloille tietyin ehdoin, millä pyritään hillitsemään lisäpellon raivausta. Myös Suomen CAP-suunnitelmaan on sisällytetty pellonraivausta rajoittavia vaatimuksia.

Haluamme nostaa esiin seuraavat kohdat asetuksesta:

4§ Maatalousmaa

Esitetyt muutosesitykset pykälään ovat perusteltuja.

16§ Korvauskelvottoman alan lisääminen korvauskelpoiseen peruslohkoon

On perusteltua, että määrärahojen salliessa koko Suomessa voidaan liittää jo olemassa oleviin peruslohkoihin pieniä pinta-aloja, jotka parantavat peruslohkon muotoa. Tällä voidaan vähentää hallinnollista taakkaa sekä viljelijöiden että hallinnon osalta, parantaa viljelytehokkuutta ja alentaa tuotantokustannuksia. On myös perusteltua lisätä pykälään aikamääre ja kiintiöidä jaettavan korvauskelpoisuuden määrä. Näin voidaan rajoittaa mahdollista keinottelua korvauskelpoisuuden saamiseksi sekä toisaalta ehkäistä lisäpellon raivausta.

16a§ Peruslohkon hyväksyminen korvauskelpoiseksi

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi kaksi uutta perustetta, joiden perusteella peruslohko voitaisiin hyväksyä korvauskelpoiseksi määrärahojen salliessa:

1) Nuoret viljelijät (2 momentti): On perusteltua kohdistaa korvauskelpoisuutta

koko Suomessa nuorten viljelijöiden omistamille korvauskelvottomille peruslohkoille ilman kiintiötä. Sukupolvenvaihdoksia tapahtuu vähän, ja tilanpidon aloitusvaiheessa kaikki tuki on nuorille viljelijöille tärkeää. Tämä tukee maatalouden sukupolvenvaihdoksia ja voi osaltaan lisätä maatalousalan houkuttelevuutta.

2) Itäisen Suomen maakunnat (3 momentti): Momentin tavoitteena on oletettavasti lisätä korvauskelpoisuuden kohdentamista itäisen Suomen maakuntiin, mikä voisi osaltaan parantaa alueella sijaitsevien toimintaansa kehittävien tilojen kannattavuutta. Korvauskelpoisen pellon vakuusarvo on korkeampi kuin korvauskelvottoman, mikä voi osaltaan parantaa peltoa raivanneiden tilojen rahoituksen saamisen mahdollisuuksia, mikä on nähty olevan erityisesti itäisen Suomen maatilojen haasteena. Asetusluonnos ei kuitenkaan ota kantaa korvauskelpoisuutta koskevien kiintiöiden suuruuteen maakuntien välillä, eikä avaa perusteita, miten kiintiöt muodostetaan, minkä vuoksi pykälästä lausuminen on tältä osin vaikeaa.

Pykälässä esitettyjä aikamääreitä voidaan pitää perusteltuina, jotta mahdollinen keinottelu korvauskelpoisuuden saamiseksi estetään ja toisaalta vähennetään kannustinta lisäpellon raivaamiseen.

3 Lausunnon tiivistelmä

Korvauskelpoisuuden jakaminen pienille pinta-aloille, jotka liitetään olemassa oleviin peruslohkoihin, sekä nuorille viljelijöille kohdennettava korvauskelpoisuus ovat perusteltuja ja ensisijaisia toimia. Ne vähentävät hallinnollista taakkaa, pienentävät tuotantokustannuksia, parantavat viljelytehokkuutta, motivoivat nuoria hakeutumaan maatalousalalle ja tukevat nuoria viljelijöitä taloudellisesti tilanpidon alkuvaiheessa, erityisesti silloin, jos heillä on korvauskelvotonta peltopinta-alaa.

Itäisen Suomen elinvoimaisuuteen, kokonaisturvallisuuteen ja huoltovarmuuteen esitetyllä asetusmuutoksella voidaan arvioida olevan jonkinlaisia positiivisia vaikutuksia. Viljelijöiden ja alueiden tasa-arvon näkökulmasta on kuitenkin huomionarvoista, että itäiseen Suomeen kohdistettava korvauskelpoisuus kiintiöidään ja jaetaan siten, ettei sillä ole merkittäviä vaikutuksia koko maan yksikkötukitasoihin eikä muualla Suomessa jaettavan korvauskelpoisuuden määrään.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 11.11.2025 klo 11:30:57.

Lausunnon valmistelija(t):

Timo Karhula

Jyrki Niemi

Luonnonvarakeskus

Latokartanonkaari 9

PL 2, 00791 Helsinki

Puhelin 029 532 6000

Y-tunnus 0244629-2

Liitteet:

Tiedoksi: